

Kirkollishallituksen istunto 28.9.2022

Pöytäkirja

Aika: 28.9.2022 klo 13.00–14.55
Paikka: Kirkollishallituksen kokoustilat, Karjalankatu 1, Kuopio
Läsnä: arkkipiispa **Leo** (puheenjohtaja), metropoliitta **Arseni**, metropoliitta **Elia**,
kirkkoherra **Marko Patronen**, nunna **Elisabet**, **Anna-Katriina Salmikangas**, **Matti Tolvanen**
Esittelijät: palvelukeskuksen johtaja **Jari Rönkkö**, talouspäällikkö **Henna Mynttinen**,
kirkkopalvelujen koordinaattori **Sirpa Okulov**, kiinteistöpäällikkö **Matti Rouvinen**,
vastaava tiedottaja **Maria Hattunen**
Sihteeri: Annaleea Kemppainen
Poissa: piispa **Sergei**

Arkkipiispa Leon esittely

69

Kirkollishallituksen sihteeri

Esteellisyys:

Palvelukeskuksen johtaja Jari Rönkkö

Taustaa:

Palvelukeskuksen lakimies Jari Rantala on toiminut aiemmin kirkollishallituksen sihteerinä. Hänen jäätyään pois tehtävistä kirkollishallituksen tulee nimetä uusi sihteeri.

Esitys:

Kirkollishallituksen sihteeriksi nimetään 28.9.2022 alkaen palvelukeskuksen johtaja Jari Rönkkö.

Päätös:

Esityksen mukaan.

Merkitään, että palvelukeskuksen johtaja Jari Rönkkö ei osallistunut asian käsittelyyn ja päätöksentekoon.

Kirkollishallituksen lakimiesjäsenen esittely

70

Itä-Suomen yliopiston tutkimusraportti ortodoksisesta kirkosta annetun lain ja kirkkojärjestyksen säännösten muuttamiseksi ja hallituksen esitykseksi

Taustaa:

Vuoden 2021 kirkolliskokous päätti lakivaliokunta esityksen mukaisesti, että ortodoksisesta kirkosta annetun lain ja kirkkojärjestyksen muuttamisen säädösvalmistelu voidaan toteuttaa ostopalveluna kirkollishallituksen valitsemalta yliopistolta, jolla on riittävä säädösvalmistelun osaaminen. Sääntösvalmistelua tekevän tahon on raportoitava työn edistymisestä lakivaliokunnalle sen määräämällä tavalla. Ostopalvelun tarjoajan pitää toimittaa kirkollishallitukselle hyväksyttäväksi täytäntöönpanokelpoinen suunnitelma ja kustannusarvio. Kirkolliskokous päätti, että valmis raportti tulee esittää viimeistään 31.8.2022 kirkollishallitukselle ja kirkollishallituksen pitää tehdä säädösmuutoksista vuoden 2022 kirkolliskokoukselle yksityiskohtainen esitys hallituksen esityksen muodossa.

Kirkollishallitus päätti tehdä 18.1.2022 (pöytäkirjan §2) yhteistyösopimuksen Itä-Suomen yliopiston kanssa niin, että yliopisto tekee hallituksen esityksen muodossa tarvittavat ortodoksisesta kirkosta annetun lain ja kirkkojärjestyksen muutokset perusteluineen, jotka vuoden 2021 kirkolliskokous on päättänyt toteuttaa.

Työ päätettiin toteuttaa vuoden 2022 aikana kirkolliskokouksen vahvistaman talousarvion ja siinä myönnetyn määrärahan puitteissa ja päätettiin, että raportti toimeksiannosta luovutetaan kirkollishallitukselle 31.8.2022 mennessä. Projektiryhmä luovutti raportin kirkollishallitukselle 22.8.2022.

Liite 70.

Esitys:

Kirkollishallitus esittää kirkolliskokoukselle käsiteltäväksi Itä-Suomen yliopiston raportin, joka on tehty hallituksen esityksen muodossa, ortodoksisesta kirkosta annetun lain ja kirkkojärjestyksen muuttamiseksi. Raportti lähetetään kirkolliskokouksen lakivaliokunnan käsiteltäväksi.

Päätös:

Esityksen mukaan.

Palvelukeskuksen johtajan esittely

71

Kirkon lakipalveluiden turvaaminen

Esteellisyys:

Matti Tolvanen

Taustaa:

Palvelukeskuksen pitkäaikainen lakimies on ilmoittanut jäävänsä pois tehtävästään. Hän on irtisanoutunut tehtävästään 25.8.2022 päivätyllä kirjeellään 30.9.2022 lukien. Hän on poissa tehtävänsä hoidosta irtisanomisajan. Palvelukeskuksen on turvattava kirkon lakipalveluiden saatavuus myös lähitulevaisuudessa.

Kirkollishallituksella ja muulla kirkon keskushallinnolla sekä seurakunnilla on jatkuva tarve lakipalveluille ja palvelukeskuksen on pystyttävä järjestämään nämä palvelut seurakuntien tueksi sekä hallinnon toimivuuden turvaamiseksi.

Esitys:

Kirkollishallitus valtuuttaa palvelukeskuksen johtajan Jari Rönkön solmimaan yhteistyösopimuksen Itä-Suomen yliopiston kanssa, jossa yliopisto tuottaa erityisesti lakihankkeeseen, kirkon organisaatiomuutokseen ja päivittäiseen kirkon hallintoon keskittyvät oikeudelliset konsultaatiopalvelut. Perustoimintamalli on samankaltainen kuin 31.8.2022 päättyneessä lakihankkeen projektissa. Sopimus ja toimeksianto pitää sisällään myös oikeudellisen neuvonnan seurakunnille.

Jokaiseen työviikkoon varataan määrätty päivä, jolloin lakiasiankonsultaatiota tarvitsevat voivat olla yhteydessä Itä-Suomen yliopiston nimettyyn yhteyshenkilöön. Palvelukeskuksen johtaja neuvottelee sopimuksen Itä-Suomen yliopiston oikeustieteen laitoksen johtajan kanssa.

Sopimus on voimassa loka-joulukuun 2022 ja se sisältää tarvittaessa kolmen kuukauden option vuoden 2023 alusta. Sopimus on kiinteähintainen ja sen arvonlisäverollinen arvo on 25 000 euroa.

Perustelut:

Kirkollishallituksella ja muulla kirkon keskushallinnolla sekä seurakunnilla on jatkuva tarve lakipalveluille ja palvelukeskuksen on näin ollen pystyttävä järjestämään nämä palvelut seurakuntien tueksi sekä hallinnon toimivuuden turvaamiseksi. Meneillään oleva lainuudistushanke vaatii myös siihen perehtynyttä ja vastuullista tahoja hoitamaan lakihankkeen edistämiseen liittyviä tehtäviä.

Itä-Suomen yliopiston oikeustieteen laitoksella on ortodoksisen kirkon ulkopuolisista tahoista paras tuntemus voimassa olevasta laista ortodoksisesta kirkosta ja kirkkojärjestyksestä sekä meneillään olevasta lainuudistushankkeesta. Voidaankin todeta, että vastaavaa osaamista ei muilla tahoilla ole olemassa. Myöskään hankintalaki ei edellytä tällaisen pienhankinnan kilpailuttamista.

Yliopisto voi tässä tapauksessa hyödyntää laajasti myös jatko-opiskelijoita sekä aiemman projektiryhmän jäsenien kertynyttä osaamista. Yliopistolla on myös mittavaa osaamista muilla kuin yllä kuvatuilla juridiikan osa-alueilla.

Sopimusmallina on hyvä käyttää jo koeteltua ja hyväksi havaittua lakihankkeen projektiryhmän sopimuksen kaltaista mallia. Kustannuksiltaan esitetty 25 000 euroa vastaa noin kolmen kuukauden lakimiehen palkkaa sivukuluineen, eikä näin ollen tuo tosiasiallisesti lisäkustannuksia.

Päätös:

Hyväksyttiin muutetun esityksen mukaisesti.

Merkitään, että Matti Tolvanen ei osallistunut asian käsittelyyn ja päätöksentekoon.

Palvelukeskuksen johtajan esittely

72

Palvelukeskuksen lakimiehen rekrytointi**Taustaa:**

Palvelukeskuksen pitkäaikainen lakimies on ilmoittanut jäävänsä pois tehtävästään. Hän on irtisanoutunut tehtävästään 25.8.2022 päivätyllä kirjeellään 30.9.2022 lukien. Hän on poissa tehtävänsä hoidosta irtisanomisajan.

Esitys:

Kirkollishallitus valtuuttaa palvelukeskuksen johtajan käynnistämään palvelukeskuksen lakimiehen rekrytoinnin. Rekrytointi tehdään ammattitaitoisen rekrytointikonsultin apua käyttäen.

Rekrytointikonsultti valitaan tarjousten perusteella ja siihen varataan henkilöstö- ja lakipalveluiden (kp 117) kustannuspaikalta 15 000 euron lisämääräraha.

Uudella palvelukeskuksen lakimiehellä tulee olla osaamista hallinto-oikeudesta. Osaaminen kanonisesta oikeudesta, laista ortodoksisesta kirkosta sekä kirkkojärjestyksestä katsotaan eduksi.

Uuden lakimiehen mahdolliset sijoittautumispaikkakunnat ovat Kuopio, Helsinki ja Oulu.

Perustelut:

Kirkollishallituksella ja muulla kirkon keskushallinnolla sekä seurakunnilla on jatkuva tarve lakipalveluille ja palvelukeskuksen on pystyttävä järjestämään nämä palvelut seurakuntien tueksi sekä hallinnon toimivuuden turvaamiseksi. Kustannustehokkain tapa ratkaista nämä tarpeet on oma lakimies, joka keskittyy hallintolain osaamisen lisäksi kirkkolakiin, kirkkojärjestykseen ja perehtyy näiden lisäksi kanoniseen oikeuteen.

Lakimies tukee omalta tärkeältä osaltaan kirkon asemaa julkisoikeudellisena toimijana ja näin varmistaa, että ortodoksiselle kirkolle asetetut julkisoikeudelliset vaatimukset täyttyvät ja viranomaistehtävät tulevat tehdyksi asianmukaisesti. Meneillään olevan lainuudistushankkeen eteenpäin vieminen on myös tärkeä osa uuden lakimiehen tehtäviä. Kirkollishallituksen työjärjestyksessä 3§ kuvataan, että palvelukeskuksen palvelualueisiin kuuluvat lakipalvelut.

Ortodoksisen kirkon kirkkojärjestyksessä 131§ säädetään, että palvelukeskuksen lakimiehellä tulee olla oikeustieteen ylempi korkeakoulututkinto ja lakimiehen tulee olla ortodoksisen kirkon jäsen.

Varmistaaksemme sopivan lakimiehen löytymisen hänen sijoittumispaikkakunnalleen tulee antaa useampi vaihtoehto. Kirkollishallituksella on tiloja Kuopiossa, Helsingissä ja Oulussa. Tehokas ja tarkoituksenmukainen työskentely mahdollistuu kaikissa näissä sijaintivaihtoehtoisissa.

Päätös:

Esityksen mukaan.

Palvelukeskuksen johtajan esittely

73

Keskusrekisterin yhden rekisterisihteerin toimenkuvan muuttaminen

Taustaa:

Keskusrekisterissä on tällä hetkellä kolmen rekisterisihteerin ja yhden rekisterinhoitajan vakanssit. Yksi pitkäaikainen rekisterisihteerin siirtyi kesällä toisen työnantajan palvelukseen ja siitä syntynyttä vajetta on paikattu määräaikaisella ja osa-aikaisella ratkaisulla.

Seurakunnille on hankittu uusi jäsentietojärjestelmä (Eden), joka otettiin käyttöön 2020. Sen ylläpitotehtävät kuuluvat kirkolle itselleen (Ortodoksinen keskusrekisteri hoitaa tehtävää). Jäsentietoja kerätään lakisääteisesti ja niitä ylläpidetään kyseisellä järjestelmällä. Keskusrekisterissä on käytössä myös muita järjestelmiä ja sovelluksia (esim. Digiaineiston katseluohjelma). Näiden järjestelmien ylläpito- ja kehittämistehtäviin haetaan henkilöä hoitamaan tuoteomistajan tehtäviä.

Eden-järjestelmän tuoteomistajuuteen sisältyy seuraavia asioita: 1) Huolehtia järjestelmän seurakunta- ja keskusrekisterikäyttäjien neuvonnasta ja koulutuksesta sekä uusien käyttäjien opastamisesta. 2) Ottaa vastaan seurakuntien ja keskusrekisterin kehitystoiveita, muodostaa niistä prosesseja, tarkistaa resurssien riittävyys ja aikatauluttaa ja budjetoida niiden edistäminen. 3) Priorisoida hankkeita ja pitää keskitetysti yhteyttä järjestelmätoimittajaan. 4) Huolehtia prosessin läpiviennistä mahdollisimman jouhevasti järjestelmätoimittajan kanssa sovitun prosessimallin mukaisesti. 5) Monitoroida järjestelmän virheitä ja huolehtia tietoturvallisuudesta yhdessä teknisten asiantuntijoiden kanssa. 6) Lisäksi tehtäviin kuuluu osallistuminen yhteistyötahojen kanssa käytäviin keskusteluihin uusista lakisääteisistä hankkeista (DVV, evl kirkko) ja huolehtia, että yhteistyötahojen kanssa sovitut asiat sekä kirkon etu toteutuvat mahdollisissa ristiriitatilanteissa.

Esitys:

Keskusrekisteriin rekrytoidaan henkilö uudella toimenkuvalla. Toimenkuvaan kuuluu rekisterisihteerin perustehtävien (määritelty johtosäännössä, **liite 73**) lisäksi Eden-järjestelmän tuoteomistajuus ja muiden vain keskusrekisterissä käytössä olevien järjestelmien tuoteomistajuudet. Rekisterisihteerin tehtävien kautta tulee substanssiosaamista, joka tukee tuoteomistajan tehtävän hoitamista. Tämä toimenkuva korvaa yhden rekisterisihteerin toimenkuvan.

Siinä tapauksessa, että toimenkuvaan sopivaa henkilöä ei löydy, rekrytoidaan rekisterisihteerin.

Perustelut:

Keskusrekisterin työvälineet ovat digitalisoituneet kuluneen vuosikymmenen aikana ja käytettävien järjestelmien ylläpito kaipaa vahvistamista. Esimerkiksi Eden-jäsenjärjestelmä on kirkon omistama järjestelmä, jonka ylläpito kuuluu ortodoksiselle kirkolle itselleen. Aikaisemmin käytössä oli valmisohjelma, jonka ylläpitoa hoiti toinen taho. Järjestelmän kehittämiseen ja ylläpitämiseen tarvitaan omaa osaamista. Tämän henkilöstöratkaisun avulla ongelmanratkaisua voidaan paremmin koordinoita omien ja ostoresurssien välillä.

Toimenkuvan muuttamisella pyritään vastaamaan paremmin keskusrekisterin tulevaisuuden osaamistarpeisiin.

Päätös:

Esityksen mukaan.

Palvelukeskuksen johtajan esittely

74

Kirkolliskokousaloite seurakuntarakenteiden uudistukseen liittyvä tutkimus

Esteellisyys:

Metropoliitta Arseni

Taustaa:

Kuopion ja Karjalan hiippakunnan metropoliitta Arseni on tehnyt kirkolliskokousaloitteen seurakuntarakenteiden uudistukseen liittyvästä tutkimuksesta. **Liite 74.** Hän esittää, että kirkolliskokous päättää, että ulkopuolinen taho tekee tutkimuksen, jossa selvitetään missä määrin seurakuntarakenteen uudistukselle asetetut tavoitteet pyhäkkökeskeisyyden näkökulmasta on saavutettu, ja missä edellä mainituista kolmesta mallista kirkon pitkäntähtäimen tavoite- ja toimintasuunnitelmat ovat toteutuneet parhaiten. Tutkimuksessa on otettava kantaa siihen, missä määrin resurssien vapauttaminen pastoraaliseen työhön on lisännyt uudistuneilla alueilla jumalanpalveluselämää ja muuta seurakunnallista toimintaa, sekä mitä uusia toimintamuotoja hallinnollisesta työstä vapautunut papisto ja kanttorit ovat kehittäneet. Lisäksi selvitetään, onko uudistus aktivoinut seurakuntalaisia ja työntekijöitä, onko se vähentänyt hallinnollista työtä ja onko uudistukseen panostetulle merkittävälle sijoitukselle saatu odotettu vastine.

Esitys:

Kirkollishallitus esittää kirkolliskokoukselle, että aloitteessa kuvattu tutkimus toteutetaan, mutta sen laajuutta rajataan ja toteutustapa määritellään tarkemmin. Selvitys toteutetaan useamman vuoden aikana tapahtuvalla seurantatutkimuksella. Taloudellisten vaikutusten arviointi tehdään myöhemmin. Tutkimus aloitetaan vuonna 2024 ja se tehdään joka toinen vuosi.

Kirkollishallitus esittää kirkolliskokoukselle, että kirkon taloussuunnitelmaan vuodelle 2024 varataan 10 000 euron määräraha tutkimuksen toteuttamiseksi ja siitä eteenpäin taloussuunnitelmaan varataan joka toinen vuosi samansuuruinen määräraha. Yhteensä varattava määräraha on 40 000 euroa.

Aloite lähetetään kirkolliskokouksen hallintovaliokunnan käsiteltäväksi.

Perustelut:

Seurakuntarakenteen taloudellisten tavoitteiden toteutumisen selvittäminen on vielä tässä vaiheessa liian aikaista, koska osaltaan uudistus on vielä tekeillä ja jo toteutuneet seurakuntarakenteiden muutokset ovat olleet voimassa vasta lyhyen aikaa. Tällä hetkellä uudistuksen taloudelliset vaikutukset eivät ole vielä nähtävissä. Taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta ja hyötyjen arviointia voidaan lähteä selvittämään myöhemmin.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutumista voidaan perustellusti alkaa tutkia jo tässä vaiheessa, vaikka kaikki toiminnallisetkaan vaikutukset eivät ole vielä nyt nähtävissä. Oikea tapa tutkia asiaa on seurantatutkimus. Tämä toteutustapa mahdollistaa sen, että tavoitteiden toteutumisen kehittymistä voidaan seurata pidemmällä jaksolla ja näin saada aiheesta luotettavampi kuva.

Tutkimuksen kustannusarvio 40 000 euroa perustuu Itä-Suomen yliopiston vastaavantyyppisen hankkeen kustannuksiin. Seurantatutkimus mahdollistaa kustannusten jakautumisen useammalle vuodelle, eikä näin ollen rasita kirkon talousarviota yhden vuoden aikana.

Päätös:

Hyväksyttiin muutetun esityksen mukaan.

Merkitään, että metropoliitta Arseni ei osallistunut asian käsittelyyn ja päätöksentekoon.

Palvelukeskuksen johtajan esittely

75

Kirkolliskokousaloite osallistumisen toimintaohjelmasta

Taustaa:

Kirkolliskokousedustajat Ritva Bly, Esko Huovinen, Elina Palola ja Ulla Saarinen ovat tehneet kirkolliskokousaloitteen kirkolle laadittavasta osallistumisen toimintaohjelmasta. **Liite 75.** He esittävät, että kirkolle laaditaan erillinen osallistumisen toimintaohjelma kirkon kestävänsä tulevaisuuden varmistamiseksi. Toimintaohjelmalla pyritään erityisesti löytämään uudenlaisia ideoita, mahdollisuuksia ja lupaavia käytäntöjä kannustamaan seurakuntalaisia äänestämään aktiivisesti vaaleissa, asettumaan ehdolle ja tulemaan mukaan erilaisiin luottamus- ja vapaaehtoistehtäviin. Lisäksi on tarpeen pohtia kokonaan uudenlaisia tapoja vaikuttaa ja osallistua kirkon ja sen seurakuntien toimintaan henkilön asuinpaikasta ja elämäntilanteesta riippumatta.

He esittävät myös, että perustetaan työryhmä valmistelemaan vuonna 2023 kokoontuvalle kirkolliskokoukselle ehdotus osallistumisen toimintaohjelmaksi sekä malli sen seurannalle. Työryhmän kokoonpanossa huomioidaan kaikkien hiippakuntien edustus ja kokemukset hyvistä käytännöistä kerätään kaikista seurakunnista.

Aloitteen tekijät tuovat keskusteluun tärkeän aiheen, joka on kirkon tavoite- ja toimintasuunnitelman keskeisiä osia. On tärkeää käydä keskustelua aiheesta kirkon kaikilla päätöksenteon tasoilla.

Esitys:

Kirkollishallitus esittää kirkolliskokoukselle aloitteen hylkäämistä tässä muodossa ja esittää kirkolliskokoukselle harkittavaksi, miten aloitteen hyviä, kirkolle kriittisen tärkeitä ja lämpimästi kannatettavia tavoitteita voidaan edistää kirkon olemassa olevan päätöksentekorakenteen puitteissa.

Aloite lähetetään kirkolliskokouksen sivistysvaliokunnan käsiteltäväksi.

Perustelut:

Kirkollishallitus nimenomaan päätti istunnossaan 27.4.2022 (pöytäkirjan 24§) että seurakuntien on johdonmukaisesti suunniteltava ja toteutettava konkreettisia toimenpiteitä seurakuntalaisten

säännölliseksi kuulemiseksi ja innostamiseksi toimimaan yhteiseksi hyväksi. Samalla päätettiin, että seurakuntien on linjattava toimet, joilla he innostavat ja aktivoivat passiivisia jäseniä. Tämä on keskeinen osa tavoite- ja toimintasuunnitelmaa, jonka kirkollishallitus linjasi toimeenpantavaksi seurakuntien toimintasuunnitelmien kautta, hiippakuntien piispojen tukemana ja ohjaamana. Esitetty erillinen toimikunta ei ole tältä osin kirkollishallituksen linjauksen mukainen.

Kirkollishallituksen päätöksessä 27.4.2022 linjataan, että tavoite- ja toimintasuunnitelman käytännön toimet ja näitä koskevat päätökset tehdään seurakunnissa ja että hiippakunnan piispa valvoo, että seurakuntien talouden, hallinnon ja yhteistyön hoitamisessa noudatetaan voimassa olevia säännöksiä ja määräyksiä (KJ 63 § 8).

Ortodoksisen kirkon seurakunnat toimivat hyvin erilaisilla resursseilla ja erilaista lähtökohdista. Yksi yhteinen toimintamalli ei välttämättä toimi kaikissa seurakunnissa. Tapauksessa, jossa seurakunta ei itse omista lähtökohdistaan pääse määrittämään tavoite- ja toimintasuunnitelman toimia, voi pahimmassa tapauksessa passivoida seurakunnan tässä erittäin tärkeässä asiassa.

Päätös:

Esityksen mukaan.

Palvelukeskuksen johtajan esittely

76

Kirkolliskokousaloite ukrainankielisen papin palkkaamiseksi

Taustaa:

Kirkolliskokousedustajat piispa Sergei, rovasti Markku Salminen, rovasti Heikki Huttunen, rovasti Timo Tynkkynen, pastori Ioannis Lampropoulos ja Tuovi Haikala ovat tehneet kirkolliskokousaloitteen.

Liite 76. He esittävät, että kirkon talousarvioon vuodelle 2023 ja taloussuunnitelmavuosille 2024 ja 2025 varataan 50 000 euron määräraha ukrainankielisen papin palkkaamiseen työkenttäänä koko Suomi.

Esityksessä tarkastellaan ukrainalaisten parissa työskentelevän papin palkkaamisen tarvetta ja tarpeeseen perustuvaa sijoituspaikkaa useasta näkökulmasta. Samalla otetaan kantaa myös mahdollisiin muihin kustannuksiin.

Esitys:

Kirkollishallitus esittää aloitteen mukaisesti kirkolliskokoukselle, että vuodelle 2023 kirkon talousarvioon ja taloussuunnitelmavuosille 2024 ja 2025 varataan 50 000 euron määräraha ukrainalaisten parissa työskentelevän papin palkkaamiseen. Kirkkoherroille tehdyn sähköpostikyselyn ja soittokierroksen perusteella palkattava pappi sijoittuu Helsingin seurakunnan alueelle, josta hän tarvittaessa liikkuu laajemmalla maantieteellisellä alueella. Seurakunnat osallistuvat papin palkkaukseen korvaamalla mahdolliset matkakustannukset ja sopivat mahdollisten määrärahan ylittävien kustannusten jakamisesta keskenään.

Palkattavan papin tehtäviin kuuluu normaalin ukrainalaisten pakolaisten parissa tehtävän työn lisäksi tietoisuuden lisääminen Suomen ortodoksikirkosta sekä Suomeen pysyvästi asettuvien ortodoksien saattaminen kirkon yhteyteen. Pappi selvittää ja organisoii yhdessä kirkon keskushallinnon kanssa

mahdollisuutta palkata aktiivisia ukrainalaisia maallikoita hoitamaan papin tukena tätä koordinointi- ja informaatiotehtävää.

Palkattavan papin toimi laitetaan haettavaksi.

Aloite lähetetään kirkolliskokouksen talousvaliokunnan käsiteltäväksi.

Perustelut:

Venäjän Ukrainaa vastaan käynnistämän hyökkäyssodan vuoksi Suomeen on tullut nyt jo noin 40 000 tilapäistä suojelua hakevaa ukrainalaispakolaista. Sisäasiainministeriön esittämän arvion perusteella sodan jatkuessa Ukrainassa heitä tulisi olemaan vuoden 2022 loppuun mennessä noin 50 000 ihmistä. Heistä noin 70% on ortodokseja. Sisäasiainministeriön tekemän tutkimuksen mukaan noin kolmannes heistä on ilmoittanut haluavansa jäädä Suomeen pysyvästi. Ukrainalaisille uskonnon merkitys on suuri ja moni sodan jaloista paennut on syvästi traumatisoitunut. Omalla kielellä, omassa kirkossa annettu sielunhoito osaltaan auttaa pakolaisia heidän henkisissä kärsimyksissään.

Ukrainalaisten ortodoksien saattaminen kirkkomme yhteyteen sekä palvelee kyseisiä ihmisiä, että vahvistaa myös kirkkomme monikulttuurisuutta. Ukrainalaiset ortodoksit, jotka jäävät pysyvästi Suomeen eivät välttämättä osaa itsenäisesti hakeutua kirkkomme jäseniksi. Näitä ihmisiä palvelemaan tarvitaan pappi, joka osaa kertoa suomalaisen kirkollisen järjestelmän toiminnasta ja eduista. Ukrainalaisille tulee mahdollisuus rekisteröityä kirkkomme jäseneksi siinä yhteydessä, kun heille myönnetään kotipaikkaoikeus. Kotipaikkaoikeutta tulee hakea ja se myönnetään aina tapauskohtaisesti. Kotipaikkaoikeuden hakeminen on mahdollista vuoden Suomessa oleskelun jälkeen.

Päätös:

Hyväksyttiin muutetun esityksen mukaisesti.

Taluspäällikön esittely

77

Kirkolliskokousaloite keskusrahastomaksun tason, määräytymisperusteiden sekä tarkoituksenmukaisen käytön arviointi ja selvitys niiden uudistamistarpeista

Taustaa:

Kirkolliskokousedustajat Ritva Bly, Esko Huovinen, Elina Palola ja Ulla Saarinen ovat tehneet kirkolliskokoukselle seuraavan aloitteen: Arvioidaan seurakuntien keskusrahastomaksun taso, määräytymisperusteet sekä tarkoituksenmukaisen käyttö ja pohditaan arvioinnin pohjalta niiden uudistamistarpeita. Perustetaan työryhmä tekemään arviointi ja alustavat muutosehdotukset.

Työryhmän olisi luotava ainakin malli maksujen palautuskäytännöksi ja tilapäisen maksuvapautuksen määrittämiseksi esimerkiksi huomattavien investointitarpeiden vuoksi. Lisäksi olisi määriteltävä selkeämmin kirkon sellaisten kulujen kattaminen, joista ennen lakiuudistusta vastasi korvamerkitysti opetusministeriö ja tarkasteltava seurakunnille suunnattujen toiminta-avustusten kohdentumista ja kehitystä.

Työryhmän olisi myös katsottava pidemmälle tulevaisuuteen ja pohdittava keskusrahastomaksuilla rahoitettavien yhteisten keskitettyjen palvelujen tarkoituksenmukaisuutta ja kustannustehokkuutta. Lisäksi olisi pohdittava kirkolliskokouksen määräenemmistövaadetta, jos keskusrahastomaksua esitetään korotettavaksi. Aloite perusteluineen **liitteenä 77a**.

Kirkon tulot muodostuvat valtionavustuksesta, seurakunnilta ja luostareilta kannettavasta keskusrahastomaksusta, toiminnan tuotoista ja sijoitustoiminnan tuotoista. Valtionavustuksella voidaan kattaa enintään 80 prosenttia avustettavan toiminnan kokonaiskustannuksista. Myönnettyä valtionapua saa käyttää muuhun kuin saajan toimintaan vain siltä osin, kun siihen on saatu erikseen lupa.

Kirkon tulojen käyttö on määritelty pykälässä 37 seuraavasti: *Kirkon keskusrahasto on kirkon yhteinen rahasto, jonka tuloja käytetään kirkolliskokouksen vahvistaman talousarvion rajoissa:*

- 1) *kirkon yhteisen hallinnon menoihin;*
- 2) *hiippakuntien menoihin;*
- 3) *muiden kirkon yhteisten tehtävien hoitamiseen;*
- 4) *eläkkeisiin ja perhe-eläkkeisiin;*
- 5) *seurakuntien, luostareiden ja kirkon tehtävää edistävien yhteisöjen tukemiseen; sekä*
- 6) *muiden lakiin ja sitoumuksiin perustuvien kirkon menojen suorittamiseen.*

Kirkon talouden hoidosta sekä kirkon kirjanpidosta ja tilintarkastuksesta säädetään kirkkojärjestyksessä.

Ortodoksista kirkkoa koskeva lainsäädännön kokonaisuudistus tapahtui vuoden 2007 alusta alkaen. Samassa yhteydessä kirkon keskus- ja hiippakuntahallinnon ylläpito siirtyi valtiolta ortodoksiselle kirkolle.

Esitys:

Kirkollishallitus lähettää aloitteen vuoden 2022 kirkolliskokoukselle ja esittää lausuntonaan seuraavaa:

Keskusrahastomaksun taso arvioidaan vuosittain talousarvion käsittelyn yhteydessä kirkollishallituksessa sekä kirkolliskokouksessa. Kirkon tilinpäätös ja talous tarkastetaan vuosittain tilintarkastajien toimesta ja tulojen käyttöä arvioidaan kirkollishallituksen sekä kirkolliskokouksen toimesta.

Määräytymisperusteiden osalta asiaa on aikaisemmin selvitetty ja tutkittu keskusrahastotyöryhmän toimesta vuosina 2013 ja 2014. Kirkon tulojen ja menojen rakenne ei ole olennaisesti muuttunut keskusrahastotyöryhmän työskentelyn jälkeen. Laki ortodoksisesta kirkosta §38 määrittää periaatteen seurakunnan keskusrahastomaksusta vapauttamisesta, vapauttamispäätöksen tekee kirkollishallitus.

Laki ortodoksisesta kirkosta §119 sisältää myös siirtymäsäännöksen lain muutoksen yhteydessä toimintojen siirtämisestä ja rahoittamisesta jatkossa.

Kirkollishallitus katsoo, että keskusrahastomaksun osalta työryhmän perustaminen ei ole taloudellisesti järkevää eikä sen arvioida tuottavan merkittävää lisäarvoa.

Kirkollishallitus esittää kirkolliskokoukselle, että aloite hylätään ja lähetetään kirkolliskokouksen talousvaliokunnan käsiteltäväksi.

Perustelut:

Ortodoksisen kirkon lainsäädännön voimaantullessa on sovittu voimaantulo ja siirtymäsäännöksistä sekä siitä, miten ne lainsäädännön voimaantulon jälkeen ylläpidetään.

Laki ortodoksisesta kirkosta 12. luku §119:

Kirkollishallituksen, hiippakuntahallinnon ja ortodoksisen seminaarin ylläpidon siirtyminen kirkolle.

Ortodoksisen kirkollishallituksen, hiippakuntahallinnon ja ortodoksisen seminaarin ylläpito siirretään tämän lain tullessa voimaan valtiolta ortodoksiselle kirkolle. Kirkollishallituksen, hiippakuntahallinnon ja seminaarin virkamiesten palkkauksesta ja matkakorvauksista aiheutuvat kustannukset sekä muut toimintamenot siirtyvät ortodoksisen kirkon vastattavaksi.

Valtion talousarvioon otetaan vuosittain määräraha käytettäväksi valtionavustukseen ortodoksiselle kirkolle sen toiminnasta aiheutuviin kohtuullisiin kustannuksiin. Määrärahan mitoituksen perusteena on ennen tämän lain voimaantuloa kirkollishallituksen, hiippakuntahallinnon ja ortodoksisen seminaarin ylläpidosta valtiolle aiheutuneiden menojen ja ortodoksisen kirkkokunnan seurakunnille ja laitoksille myönnettyjen valtionavustusten määrä sekä arvioitu kustannustason muutos. Kustannustason muutos lasketaan, jollei perustellusta syystä muuta johdu, yleisen hintatason muutoksen perusteella. Valtionavustukseen sovelletaan muutoin, mitä valtionavustuslaissa (688/2001) säädetään.

Lisäksi vuosittaisen valtionapupäätöksen yhteydessä on liitteenä yleisavustuksen ehdot ja rajoitukset, jotka tarkentavat avustuksen käyttöä ja raportointia.

Keskusrahastomaksua on korotettu viimeisten neljänkymmen vuoden aikana neljä kertaa vuosina 1984, 2009, 2020 ja 2021. Korotuksista vuoden 2009 sekä 2021 korotukset perustuivat kirkolliskokouksen päätöksiin palvelukeskuksen palvelujen lisääntymiseen seurakunnille. Vuonna 2009 keskusrekisterin palvelut keskitettiin palvelukeskukseen ja vuoden 2021 korotus kattaa seurakunnille tehtävät yhteiset peruspalvelut kuten taloushallinnonpalvelut sekä yhteisen lehden ja kasvatuksen ja kiinteistönhoidon palvelut. Samassa yhteydessä peruspalvelujen laskuttamisesta seurakunnilta luovuttiin. Vuoden 2020 keskusrahastomaksun korotus johtui yleisestä kustannusten noususta.

Keskusrahastomaksun määräytymisen perustetta on muutettu vuosina 2007 ja 2020. Vuoden 2007 muutos tapahtui lainsäädännön kokonaisuudistuksen yhteydessä. Vuokra- ja metsätuloista perittävää keskusrahastomaksua päätettiin periä jatkossa bruttotuloista 70 prosentin osalta aikaisemman nettotulojen sijaan. Vuoden 2020 muutos koski keskusrahastomaksun laskentatapaa. Muutoksessa luovuttiin aikaisemmin yleisesti verotuksessa käytetystä äyri perusteisesta laskentatavasta. Seurakunnat suorittavat keskusrahastolle kirkolliskokouksen määrittelemän prosenttiosuuden viimeksi toimitetun verotuksen laskennallisesta kirkollisverosta.

Vuodesta 2011 lähtien kirkolliskokoukselle on tehty neljä aloitetta keskusrahastomaksuun liittyen. Vuoden 2012 kirkolliskokous päätti perustaa työryhmän selvittämään keskusrahastomaksujen määräytymisperusteiden ja käytön tarkoituksenmukaisuuden selvittämistä ja määräytymisperusteiden kehittämistä seurakuntatalouksien tarpeita paremmin vastaaviksi. Työryhmä laati raportin 23.9.2013, joka sisälsi lyhyen ja pitkän aikavälin toimenpiteitä ja laskelmia esityksensä perusteiksi.

Vuoden 2013 kirkolliskokous päätti, että keskusrahastomaksutyöryhmä jatkaa työskentelyään ja tuo loppuraportin lainmuutostarpeineen vuoden 2014 kirkolliskokouksen käsittelyyn. Työryhmä toimitti päivitetyn raportin kirkollishallitukselle 13.5.2014. **Liite 77b.** Keskusrahastomaksun osalta työryhmä esitti, että keskusrahastomaksu peritään jatkossa pelkästään seurakunnan kirkollisveron perusteena olevan verotulopohjan perusteella. Lisäksi työryhmä esitti seuraavaa: seurakuntien taloudenhoidon keskittämistä kirkon yhteiseen taloustoimistoon, talouden selvitysryhmän perustamista ja koko kirkon konsernitilinpäätöksen laatimista. Kirkollishallitus lähetti raportin lausuntokierrokselle seurakuntiin. Määräaikaan mennessä 10 seurakuntaa antoi lausuntonsa asiaan.

Vuoden 2014 kirkolliskokous päätti, että keskusrahastotyöryhmän raportin suositukset hyväksytään seuraavin muutoksin: *Keskusrahastomaksun pohjana on jatkossakin sekä verotulokertymä että kiinteistö- ja pääomatulot. Kiinteistötulojen bruttosumman sijasta kuitenkin ryhdytään käyttämään nettotuloja täysimääräisenä. Keskitettyyn taloushallintoon pyritään pääsemään vapaaehtoisuuden pohjalta verkottumisen avulla ja seurakuntien tarpeiden pohjalta. Yhteiset taloushallinnon ohjelmat edellytetään kaikilta. Erillistä talouden selvitysryhmää ei tässä vaiheessa perusteta. Heikossa taloudellisessa tilanteessa oleville seurakunnille voidaan edelleen myöntää toiminta-avustuksia. Mikäli toiminta-avustusten tarve alkaa olla jatkuvaa, edellytetään auditointia ja selkeää toimintaohjelmaa tilanteen korjaamiseksi. Peruskorjausavustuksia voidaan edelleen myöntää. Päätös hyväksyttiin talousvaliokunnan mietinnön mukaan.*

Hallinnonuudistus prosessin yhteydessä on laadittu kattavat jäsen- ja verotuloennusteet, joita on säännöllisesti päivitetty ja esitetty päättäjille. Keskusrahastotyöryhmän lisäksi vuonna 2016 tehtiin taloustoimiston auditointi. Arkkipiispan istuimen mahdollisia vaikutuksia arvioiva työryhmä laati myös laskelmia, ennusteita ja toimenpide-ehdotuksia. Vuonna 2019 aloitti työskentelynsä taloustyöryhmä ja palvelukeskuksen arviointi on tehty vuonna 2020.

Kirkon talouden ja keskusrahastomaksun käyttöä koskevaa raportointia on kehitetty taloustyöryhmässä. Viimeisimmät raportit on esitetty kirkolliskokousseminaarissa kesäkuussa 2022.

Keskusrahastomaksut ovat myös osoitus kirkon yhteisvastuullisuudesta. Seurakuntien ja luostarien osalta keskusrahastomaksut veroluonteisina menoina edellyttävät sitä, että ne ovat oikeudenmukaisia ja kohtelevat seurakuntia tasapuolisesti. Keskusrahastomaksuja ei voida tarkastella pelkästään seurakuntien näkökulmasta. Kirkon osalta keskusrahastomaksut ovat välttämättömiä kirkon yhteisen talouden hoitamiseksi ja seurakuntien palvelujen kattamiseksi.

Päätös:

Esityksen mukaan.

Taluspäällikön esittely

78

Vuoden 2023 talousarvion linjaukset

Valtionvarainministeriön tuoreimman talousennusteen mukaan, joka julkaistiin 19.9.2022. Talouskasvu hidastuu ja inflaatio nopeutuu aiemmin ennakoitua enemmän. Suomen talouden arvioidaan kasvavan tänä vuonna 1,7 prosenttia ja ensi vuonna 0,5 prosenttia ja 1,4 prosenttia vuonna 2024.nbudjetin. Ennusteessa oletetaan asetettujen talouspakotteiden jäävän voimaan. ”Valtiovarainministeriön ennuste ei povaa kriisiä eikä romahdusta”.

Hallitus antoi 19.9 esityksensä eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2023. Ortodoksiselle kirkolle on talousarviossa esitetty valtionavustusta 2 737 000 euroa vuodelle 2023 (sisältää indeksitarkistuksen). Hallituksen vuoden 2023 talousarvioesitys siirtyy seuraavaksi eduskunnan käsittelyyn.

Palta ry:n ja Kirkon alat ry:n välisen työehtosopimuksen sopimuskausi päättyy 31.1.2022. Neuvottelut ovat vielä avoinna, joten mahdollisista palkankorotusten tasosta ei ole tietoa.

Alustava talousarvio laaditaan edellisten vuosien toteutuneiden lukujen, kustannuspaikoista vastaavien toimihenkilöiden arvioiden perusteella sekä tehdyt päätökset huomioon ottaen. Arvion pohjana on myös käytetty vuoden 2022 toteutuman tietoja. Talousarvion sitovuustaso on kustannuspaikka.

Suomen ortodoksisen kirkon tulot muodostuvat valtionavustuksesta, seurakunnilta saatavista keskusrahastomaksuista, muista toiminnan tuotoista ja sijoitustoiminnan tuotoista. Henkilöstökulut, annetut avustukset sekä eläkekassan menot muodostavat suurimmat kirkon menoerät.

Esitys:

Talousarviosta päätetään lokakuun istunnossa. Valmistelua varten kirkollishallitus keskustelee talousarvion periaatteista ja kiinnittää linjauksissa huomiota ainakin seuraaviin asioihin:

Suomen ortodoksisen kirkon tuloihin vaikuttavat asiat:

- Seurakunnilta kerättävästä keskusrahastomaksusta suurin osa pohjautuu seurakuntien verotuloihin. Vuoden 2020 kirkolliskokous päätti korottaa verotuloista määräytyvän keskusrahastomaksun perustetta 0,24 prosentista 0,30 prosenttiin. Korotuksella katetaan yhteisiä palveluja, kuten yhteinen lehti, taloushallinnon palvelut, kiinteistöpalvelut ja vapaaehtoistyöpalvelut. Nykyisellä tasolla keskusrahastomaksua arvioidaan kertyvän verotuloista 2 570 000 euroa vuodelle 2023.
- Muut toimintatuotot pienenevät edellisiin vuosiin verrattuna. Toimintatuottojen pieneneminen johtuu taloushallinnon palkkioiden vähenemisestä. Talous- ja palkkahallintoon päätettiin yhtenäinen palvelumalli ja siihen kuuluvat peruspalvelut katetaan keskusrahastomaksulla, eikä niistä enää veloiteta seurakuntia erikseen.
- Sijoitus ja rahoitustoiminnan tuotot arvioidaan varovaisuuden periaatetta käyttäen. Sijoitus- ja rahoitustoiminnan kulut muodostuvat sijoitusasuntojen aiheuttamista kuluista, rahoituslainojen koroista sekä muista rahoituskuluista. Korkokulut ovat olleet kirkolla pitkään hyvin alhaiset. Viitekorkojen nousu on jo alkanut ja korkokulujen arvioidaan kaksinkertaistuvan vuodelle 2023.

Suomen ortodoksisen kirkon kuluihin vaikuttavat asiat:

- Henkilöstökulujen arvioidaan kasvavan vuodelle 2023 verrattuna edellisiin vuosiin. Henkilöstökulujen merkittävimmät muutokset aikaisempiin vuosiin verrattuna ovat: apulaispiispan toimen täyttäminen, ortodoksisto-koordinaattorin palkkaaminen sekä palvelukeskuksen johtajan toimen täyttäminen. Lisäksi henkilöstökustannuksia kasvattavat työehtosopimuksen mukaiset korotukset, näiden arvioidaan olevan noin kolme prosenttia vuodelle 2023.
- Kirkko on jakanut erilaisia avustuksia noin 1,5 miljoonaa euroa vuosittain. Avustusten arvioidaan pysyvän entisellä tasolla.
 - Peruskorjausavustukset olisivat 200 000 euroa.
 - Toiminta-avustuksista suurimman osan muodostavat kolttia ja syrjäseutuja tukevat avustukset. Valtiolta on anottu lupa vuosittain jakaa edelleen osa kirkon saamasta valtionavusta syrjäseutuja tukevaan toimintaan.
 - Kirkon yhteistyö järjestöjen (ONL, Filantropia ja PSHV) sekä Valamon opiston kanssa on tehty yhteistyösopimukset.
 - PSHV:n osalta toiminnan muutokset ovat muuttaneet yhteistyösopimusta sekä järjestön avustamista.
 - Filantropian yhteistyösopimus on käsitelty kirkollishallituksessa 26.8.2021 ja siinä esitetään Filantropian vuosiavustuksen nostamista 150 000 euroon edellisen 125 000 euron sijaan.
 - ONL:n yhteistyösopimus on valmistelussa ja tulee kirkollishallituksen käsiteltäväksi.
 - Museon yhteistyösopimus on valmistelussa ja tulee kirkollishallituksen käsiteltäväksi.
- Kirkon oman eläkekassaan kuuluvien maksettavien eläkkeiden määrän arvioidaan kasvavan edelliseen vuoteen verrattuna. Eläköitymiset kasvattavat maksettavien eläkkeiden määrää myös työeläkeindeksiin odotetaan nousevan inflaation vaikutuksesta edellisiä vuosia enemmän. Keva on laskenut kirkollishallitukselle papiston eläkekassan jäljellä olevan eläkevastuun määrän vuosina 2017–2021. Kokonaiseläkevastuun määrä on ollut vuosittaisissa laskelmissa hiljalleen aleneva.
- Palvelujen oston arvioidaan kuluvan noin 1,3 miljoonaa euroa vuonna 2023. Merkittävimmät muutokset edellisiin vuosiin verrattuna ovat hallinnonmuutokseen käytettyjen asiantuntijakulujen väheneminen, ohjelmistojen ylläpitoon liittyvien kulujen lisääntyminen.
 - Vuoden 2023 talousarviossa otetaan huomioon jäsenrekisterijärjestelmään tehtävät muutokset, kuten: rajapinnan rakentaminen lapsen tietojen ilmoittamiseen, henkilötunnuksen uudistukseen sekä mahdollisiin lain muutoksiin sukupuolen vahvistamisesta.
 - Vuonna 2023 tulee kuluneeksi sata vuotta siitä, kun ekumeeninen patriarkaatti antoi Suomen ortodoksiselle kirkolle kanonisen peruskirjan. Vuonna 2023 varaudutaan ekumeenisen patriarkan vierailuun sekä kirkon satavuotisjuhlallisuuksiin.
- Kuopion keskustalon ja Joensuun seminaarirakennuksen osalta vuoden 2023 aikana tehdään välttämättömiä korjauksia.
- Aineiden tarvikkeiden ja tavaroiden ostokulujen arvioidaan kasvavan. Erityisesti kiinteistöihin liittyvien kulujen, kuten sähkön ja lämmityskustannusten nousu on merkittävää edellisiin vuosiin verrattuna.

Muut talousarvioon vaikuttavat asiat:

- Vuoden 2023 investointeihin varataan määrärahat: pianon hankintaan ortodoksiselle seminaarille sekä virtuaalivälineiden uusimiseen etäopetusta varten ortodoksiselle seminaarille.

- Tulevassa kirkolliskokouksessa käsitellään kirkolliskokousaloitteet vuodelta 2022. Aloitteita ja niiden taloudellisia vaikutuksia valmistellaan käsittelyä varten.

Yksityiskohtainen talousarvioesitys käsitellään lokakuun kirkollishallituksen istunnossa.

Päätös:

Esityksen mukaan.

Kirkkopalvelun koordinaattorin esittely

79

Muutosesitys koulutustoimikunnan jäseniin

Vuoden 2021 kirkolliskokouksen päätöksen mukaan kirkolle tulee nimetä koulutustoimikunta, joka rakentaa yhtenäisen omien opintojen kokonaisuuden sekä täydennyskoulutusohjelman kaikille kirkon työntekijöille. Koulutustoimikuntaan tulisi nimetä työnantajan, työntekijöiden, kirkollisen ja kirkon ulkopuolisen koulutuksen järjestäjien edustajat sekä mahdollisesti joitakin seurakuntalaisten ääntä edustavia asiantuntijajäseniä. Kirkon piirissä järjestetään runsaasti erilaista lyhytkestoista koulutusta. Koulutusta antavat järjestöt, hiippakunnat, seurakunnat, kirkon palvelukeskus ja Valamon opisto.

Kirkollishallituksen istunnossa 15.3.2022 (pöytäkirjan §17) työryhmään nimettiin kanttori Eija Honkaselkä, pastori Jaso Pössi, rehtori Sirpa Koriala, yliopisto-opettaja Teemu Toivonen, sosiaalineuvos Elina Palola ja kirkkoherra Markku Salminen. Kirkollishallituksen istunnossa 10.6.2022 (pöytäkirjan §46) ryhmään nimettiin opetussuunnitelman teossa mukana olleet seminaarin johtaja Mikko Sidoroff ja kirkkomusiikin opettaja Petri Nykänen.

Esitys:

Sosiaalineuvos Elina Palolan pyynnöstä esitän hänen tilalleen työryhmän jäseneksi M.Div Soili Penttosta.

Perustelut:

Soili Penttonen edustaa seurakuntalaisen ääntä. Hänellä on laaja koulupuolen kokemus, kokemusta hallinnollisista tehtävistä ja järjestöpuolen tuntemus.

Päätös:

Esityksen mukaan.

Kirkkopalvelujen koordinaattorin esittely

80

Ortodoksisten nuorten liitto (ONL) ry yhteistyösopimus vuosille 2023–2025

Suomen ortodoksisen kirkon ja Ortodoksisten nuorten liitto ry (ONL) yhteistyösopimus päättyy 2022. Uusi sopimus on kolmivuotinen (2023–2025). **Liitteet 80 a-e.**

ONL toteuttaa kirkon strategiaa valtakunnallisena nuorisotyön keskusjärjestönä ja on selkeästi osa kirkon palvelukenttää. Liitto tukee, palvelee ja kehittää seurakuntien lapsi- ja nuorisotyötä.

ONL on nuorisotyön ammattiosaaja. Liitto tekee ortodoksisen kirkon tavoite- ja toimintasuunnitelman (strategia) mukaista työtä. Liiton perustehtävä on auttaa ortodoksia nuoria kasvamaan aktiivisiksi kirkon ja yhteiskunnan jäseniksi sekä vahvistaa lasten ja nuorten ortodoksista identiteettiä ja minäkuvaa. Leirien, tapahtumien ja viestinnän kautta liitto tarjoaa turvallisen mahdollisuuden kokea yhteisöllisyyttä ja ortodoksista hengellisyyttä.

Liiton toimintaa ohjaavat ONL:n säännöt ja strategia. Järjestön toimintaa suunnitellaan, toteutetaan ja arvioidaan liiton johtokunnan kanssa pitkin vuotta. Liiton henkilöresurssi on keskimäärin 3 henkilötyövuotta. Suomen ortodoksisen kirkon (kirkkopalvelujen koordinaattori) kanssa käydään vuosittain läpi yhteistyösopimukseen liittyvät asiat. Arviointiraportti käydään läpi kollegion istunnossa.

Liiton toiminta-alueet (2023–2025):

- Nuorten osallisuus, vaikuttamismahdollisuudet ja yhdenvertaisuus
- Koulutustoiminta, leirit ja tapahtumat sekä kansainvälinen toiminta
- Tiedotustoiminta, viestintä ja julkaisutoiminta

Liiton toimintaa ja tavoitteita ohjaavat seuraavat arvot ja periaatteet:

- Edistämme lasten ja nuorten osallisuutta sekä lapsuuden ja nuoruuden arvostusta
- Olemme rohkeasti ortodoksia.
- Elämme todeksi yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa.
- Toimimme ekologisesti ja yhteiskunnallisesti vastuullisesti ja kestävästi.

Esitys:

Kirkollishallitus esittää yhteistyösopimuksen hyväksymistä kolmivuotiskaudelle 2023–2025. Kirkon tuki Ortodoksisten nuorten liitolle on 150 000 euroa vuodessa. Tuen määrä päätetään arvioinnin jälkeen kirkolliskokouksen myöntämän budjetin rajoissa.

Perustelut:

Ortodoksisen nuorten liiton perustehtävä on sama kuin perustamisvuonna 1943: vahvistaa nuorten ortodoksista identiteettiä sekä osallisuutta. Tämä tukee myös koulujen uskonnonopetusta. Liiton omien selvitysten mukaan toimintaan osallistuvat nuoret pitävät toimintaa hyvänlaatuisena ja ovat sitoutuneita.

Liitto kouluttaa ortodoksisen kirkon nuoria kerhon- ja leirinohjaajia, julkaisee materiaaleja kerhojen ja koulun uskonnonopettajien käyttöön (mm. ukrainankielinen ”Mitä, missä, milloin”-kirjanen). Sähköisen materiaalin, mm. videoiden tuottaminen, on tärkeä osa liiton julkaisutoimintaa. Liitto on ollut alullepanijayhteisö Ortodoksisto.fi-sivuston synnyssä ja se tekee edelleen yhteistyötä Ortodoksisto.fi-sivuston kanssa, erityisesti sen Kotona kasvamassa -osion suhteen.

Liitto edustaa ortodoksista kirkkoa muun muassa Partiolaisten ja kirkon yhteistyöneuvotteluissa ja Syndesmos-toiminnassa. Opetus- ja kulttuuriministeriön (OKM) nuorisopuolella, Alliansin sekä Sivistystieteiden tutkimuskeskuksen tapahtumissa ONL on ortodoksien puolestapuhuja ja edustaja. Lisäksi kaikkien seurakuntien on mahdollista saada esim. Opintokeskus Siviksen tuntuksia liiton kautta. Seurakunnat eivät voi suoraan hakea näitä avustuksia.

Liitto jatkaa säännöllistä toimintansa arviointia. Liitto kerää koulutuksistaan ja tapahtumistaan aina sähköistä/ kirjallista palautetta, jonka tulokset käsitellään johtokunnassa ja huomioidaan toiminnan kehittämisessä. Lisäksi koulutusten mielekkyyttä ja vaikuttavuutta seurataan erikseen seurantakyselyillä. Liitto kerää myös arvokasta tilastotietoa ortodoksisten seurakuntien ja muiden ortodoksisten toimijoiden toteuttamasta lapsi- ja nuorisotyöstä. ONL on ollut mukana myös mm. OKM:n pilottijärjestönä kehittämässä valtionavustustoimintaa ja nuorisotalon tavoitteita ja mittareita.

Avustussumman korotuksen perusteena ovat nousseet palkkakulut, inflaatio (noin 7,6 % elokuussa 2022) ja nousseet kustannukset sekä kokonaan uutena toimintakokeiluna ukrainankielinen ortodoksinen ohjaajakoulutus.

Päätös:

Esityksen mukaan.

Kiinteistöpäällikön esittely

81

Joensuun ortodoksisen seurakunnan seurakunnanvaltuuston päätöksen 22.8.2022 42§ vahvistaminen

Esteellisyys:

Matti Tolvanen

Joensuun ortodoksinen seurakunnanvaltuusto on kokouksessaan 22.8.2022 tehnyt päätöksen lahjoittaa Tohmajärven Petravaarassa olevan tsasounan ikonit Saimaan seurakunnan anomuksen mukaisesti Saimaan ortodoksiselle seurakunnalle. Saimaan ortodoksiselle seurakunnalle lahjoitettavat ikonit sijoitetaan Savonlinnan vanhaan pyhien Sakarien ja Elisabetin kirkkoon. Petravaaran tsasounan ikonit, joita Saimaan seurakunta ei ano käyttöönsä, lahjoitetaan Valamon luostarille. Valamon luostarille lahjoitettavat ikonit on yksilöity seurakunnan valtuuston päätöksessä (2 kpl). Seurakunnanvaltuuston päätöksestä ei ole tehty oikaisuvaatimusta kirkollishallitukselle. **Liitteet 81 a-b.**

Laki ortodoksisesta kirkosta 98§ mukaan seurakunnanvaltuuston päätös on alistettava kirkollishallituksen vahvistettavaksi, ennen kuin päätös saadaan panna täytäntöön, jos päätös koskee sellaisen irtaimen tavarahan myymistä tai muuta luovuttamista, joka välittömästi liittyy kirkollisiin toimiin.

Esitys:

Kirkollishallitus vahvistaa Joensuun ortodoksisen seurakunnan seurakunnanvaltuuston päätöksen 22.8.2022 42§ *Petravaaran ikonien luovuttaminen ja lahjoittaminen Saimaan ortodoksiselle seurakunnalle.*

Perustelut:

Jollei alistettu päätös ole syntynyt virheellisessä järjestyksessä taikka mene viranomaisen toimivaltaa ulommaksi tai ole muuten lainvastainen ja jollei se myöskään ole epätarkoituksenmukainen, se on vahvistettava. Päätökseen voidaan vahvistettaessa tehdä asiasisältöön vaikuttamattomia oikaisuluonteisia korjauksia.

Ikonien siirtäminen Joensuun seurakunnan aikaisemmin yksityishenkilölle myymästä Petravaaran tsasounasta käytössä olevaan kirkkoon on ikonien säilymisen ja käytön kannalta perusteltua. Toimenpiteisiin on ryhdytty Kuopion ja Karjalan hiippakunnan püspan, metropoliitta Arsenin, suosituksesta.

Päätös:

Esityksen mukaan.

Merkitään, että Matti Tolvanen ei osallistunut asian käsittelyyn ja päätöksentekoon.

Vastaavan tiedottajan esittely

82

Työryhmän ehdotus Suomen ortodoksisen kirkon kulttuuriperintöstrategiaksi**Taustaa:**

Kirkon ensimmäinen kulttuuriperintöstrategia laadittiin vuosille 2015–2020. Tuovi Haikala ja nunna Elisabet tekivät vuoden 2020 kirkolliskokoukselle aloitteen strategian reunaehtojen ja tavoitteiden määrittelystä. Kirkollishallitus päätti 16.9.2020 esittää kirkolliskokoukselle, että kirkon kulttuuriperintöstrategia päivitetään vuonna 2021. Aloitteen käsittely lykkääntyi muiden vuoden 2020 kirkolliskokoukselle tehtyjen aloitteiden tapaan vuoden 2021 kirkolliskokoukseen.

Vuoden 2021 kirkolliskokous päätti (asia 7j), että kulttuuriperintöstrategian valmisteluun perustetaan työryhmä, joka tarkastelee kirkon kulttuuriperintöstrategiaa suhteessa sekä kirkon tavoite- ja toimintasuunnitelmaan että Suomen uuteen, vuoteen 2030 ulottuvaan kulttuuriperintöstrategiaan.

Kirkollishallitus perusti työryhmän 18.1.2022. Työryhmän jäseniksi valittiin professori Heikki Hanka (Musiikin, taiteen ja kulttuurin tutkimuksen laitoksen johtaja, Jyväskylän yliopisto), FT, tiedonhallinnan asiantuntija Sari Hirvonen, FT, intendentti Katariina Husso ja TT, yliopistotutkija Maria Takala-Roszczenko sekä TM, Ortodoksisen seminaarin johtaja Mikko Sidoroff.

Työryhmän toimeksiannossa todettiin, että sen tulee huomioida raportissaan

- keskeiset tavoitteet / visio kulttuuriperintöstrategialle niin aineellisen kuin aineettoman perinnön osalta
- strategiset sidosryhmät ja yhteistyökumppanit eri osa-alueet (esim. musiikki, ikonitaide, tekstiilit, rakennustaide, perinteiset tavat ja rituaalit) huomioiden
- kiinnostavimmat vaihtoehdot, ulkopuoliset rahoituslähteet kuten apurahat, projektirahoitus tai muut vaihtoehdot

- sivistysvaliokunnan vuonna 2019 asiaan 8 esittämässä mietinnössä ehdottamien toimenpiteiden prioriteettijärjestys ja ajoittaminen seuraavalle strategiakaudelle 2021–2025 ja niiden toteutusmahdollisuudet

Työryhmä on saanut työnsä valmiiksi määräaikaan 31.8.2022 mennessä ja luovuttanut sen kirkollishallitukselle. **Liite 82.**

Esitys:

Kirkollishallitus lähettää ehdotuksen Suomen ortodoksisen kirkon kulttuuriperintöstrategiaksi kirkolliskokouksen sivistysvaliokunnan käsiteltäväksi.

Lisäksi kirkollishallitus pyytää työryhmän ehdotuksesta lausunnon seurakunnilta, luostareilta ja Suomen ortodoksiselta kirkkomuseolta. Lausunnot lähetetään tiedoksi kirkolliskokoukselle.

Päätös:

Esityksen mukaan.

Palvelukeskuksen johtajan esittely

83

Ortodoksisen kirkon edustajan nimeäminen kolttakulttuurisäätiöön

Taustaa:

Kolttakulttuurisäätiön tehtävä on huolehtia kolttakulttuurin sekä koltansaamen kielen elinvoimasta. Säätiö on varmistamassa kulttuurin jatkuvaa kehitystä sekä kielen säilymistä pitkälle tulevaisuuteen. Säätiö tulee toimimaan Sevettijärvellä Talvikylän tiloissa ja on yksi tärkeimmistä palvelevista kolttaasaamelaisuuden asiantuntijoista.

Säätiön asioita hoitaa ja sitä edustaa neljäksi kalenterivuodeksi kerrallaan valittu hallitus, johon kuuluu yhdeksän jäsentä. Vähintään viiden jäsenen on oltava saamelaisyntyisiä Suomen kansalaisia. Säätiön hallituksessa ovat edustettuina Näätämön ja Nellim-Keväjärven alueen kolttien kyläkokoukset, Saamelaiskäräjät, Saamelaismuseosäätiö – Sámi Museum, Saamelaisalueen koulutuskeskus, Inarin kunta, ortodoksinen kirkko ja Metsähallitus sekä kolttien luottamusmies. Säätiön hallitus kokoontuu vähintään kaksi kertaa vuodessa.

Ortodoksisen kirkon edustajana säätiössä on toiminut rovasti Rauno Pietarinen. Hänen jäätyään eläkkeelle tilalle tarvitaan uusi ortodoksisen kirkon edustaja kolttakulttuurisäätiöön.

Esitys:

Kolttakulttuurisäätiöön hallitukseen ortodoksikirkon edustajaksi nimetään pastori Jaakko Vainio.

Perustelut:

Ortodoksinen kirkko on nimennyt koltta-alueen tuntevan papin omaksi edustajakseen kolttakulttuurisäätiön hallitukseen. Pitkään säätiön hallituksessa toiminut rovasti Rauno Pietarinen on jäänyt eläkkeelle. Tällä hetkellä aluetta parhaiten tunteva ja säätiön hallitukseen sopiva ortodoksisen kirkon edustaja on pastori Jaakko Vainio. Hän toimii tällä hetkellä Lapin kappeliseurakunnan pappina.

Päätös:

Esityksen mukaan.

Palvelukeskuksen johtajan esittely

84

Kirkon tavoite- ja toimintasuunnitelman seurantaraportin lisäaika**Taustaa:**

Kirkollishallitus päätti istunnossaan 27.4.2022 (pöytäkirjan §24) Suomen ortodoksisen kirkon vuosien 2021–2025 tavoite- ja toimintasuunnitelman toimeenpanosta seuraavaa: Kirkon keskushallinto tukee kirkolliskokouksen hyväksymän tavoite- ja toimintasuunnitelman ja kirkollishallituksen linjausten toimeenpanoa ja seurantaa. Ensimmäinen seurantaraportti toimitetaan vuoden 2022 kirkolliskokoukselle.

Esitys:

Kirkollishallitus myöntää ensimmäiselle seurantaraportille vuoden lisäajan niin, että tavoite- ja toimintasuunnitelman ensimmäinen seurantaraportti toimitetaan kirkolliskokoukselle vuonna 2023.

Perustelut:

Kirkon tavoite- ja toimintasuunnitelman toimeenpanosta ja seurannasta on linjattu vasta 27.4.2022. Toimeenpanon linjaamisesta on kulunut noin viisi kuukautta, josta osa on sattunut lomakuukausien ajalle. Seurakunnat, hiippakunnat ja kirkon keskushallinto eivät tässä ajassa ole ehtineet viedä eteenpäin tavoite- toimintasuunnitelman raportointia. Asetettu aikataulu on kaikille edellä mainituille toimijoille liian tiukka.

Päätös:

Esityksen mukaan.

Palvelukeskuksen johtajan esittely

85

Kirkkoherra Markku Salmisen oikaisuvaatimus Helsingin ortodoksisen seurakunnan seurakunnanvaltuuston 1.9.2022 päätöksistä sekä vaatimus seurakunnanvaltuuston päätösten täytäntöönpanokiellosta**Vaatimukset:**

Helsingin ortodoksisen seurakunnan kirkkoherra Markku Salminen on tehnyt oikaisuvaatimuksen, jossa hän vaatii kirkollishallitusta kumoamaan Helsingin ortodoksisen seurakunnan seurakunnanvaltuuston 1.9.2022 kokouksen ja siinä tehdyt päätökset säädösten vastaisina.

Oikaisuvaatimusta täydentävässä kirjeessä vaaditaan myös päätösten täytäntöönpanon kieltämisestä siihen saakka, kunnes kirkollishallitus on ratkaissut asian. **Liitteet 85 a-c.**

Esitys:

Kirkollishallitus kieltää Helsingin ortodoksisen seurakunnan seurakunnanvaltuuston 1.9.2022 tekemien päätösten täytäntöönpanon siihen saakka, kunnes kirkollishallitus on ratkaissut asian. Päätökseen ei voi erikseen hakea muutosta valittamalla OrtL:n 101 §:n mukaisesti.

Perustelut:

Kirkollishallitus voi kieltää oikaisuvaatimuksen kohteena olevien päätösten täytäntöönpanon OrtL:n 105 §:n mukaisesti. Päätökseen ei voi hakea erikseen muutosta, vaan muutosta voi hakea valittamalla hallinto-oikeuteen pääasian ratkaisun yhteydessä. Oikaisuvaatimuksessa väitetään, että päätökset ovat säännösten vastaisia ja tämän vuoksi päätösten täytäntöönpano kielletään toistaiseksi.

Täytäntöönpanokiellossa ei oteta kantaa vielä asian ratkaisuun.

Päätös:

Kirkollishallitus ei määrää täytäntöönpanokielloa, vaan toteaa että seurakunnanneuvoston tehtävä on seurakunnanvaltuuston päätösten laillisuusvalvonta.

*Laki ortodoksisesta kirkosta 60§
Seurakunnanvaltuuston päätösten laillisuusvalvonta*

Jos seurakunnanneuvosto katsoo, että seurakunnanvaltuuston päätös on tehty virheellisessä järjestyksessä tai että valtuusto on ylittänyt toimivaltansa, taikka jos päätös on muuten lainvastainen, seurakunnanneuvoston on jätettävä päätös täytäntöön panematta. Asia on viipymättä saatettava valtuuston uudelleen käsiteltäväksi.

Jos seurakunnanvaltuusto pysyy päätöksessään, seurakunnanneuvoston on saatettava kirkollishallituksen ratkaistavaksi, onko täytäntöön panemiselle laillista estettä. Kirkollishallitus ei saa ratkaista asiaa, ennen kuin oikaisuvaatimusaika valtuuston päätöksestä on kulunut.

Huomionosoitukset**86**

Arkkipiispa Leon 9.9.2022 myöntämät huomionosoitukset:

Mikael Zotow – Pyhän Karitsan Ritarikunnan ensimmäisen luokan ritarimerkki

Vladimir Teploff – siunauskirja

Galina Sihvonen – siunauskirja

Hannele Saarnilahti – siunauskirja

Esitys:

Merkitään tiedoksi.

Päätös:

Esityksen mukaan.

Tiedoksi 87

- a) Kirkollishallituksen selvitys- ja lausunto eduskunnan oikeusasiamiehelle Tuuli Peltolan kantelusta, **liite 87a.**
- b) Raportti Kuopion ortodoksisen seurakunnan arvoesineistön inventointihankkeesta sekä annetut lisäselvitykset, liitteet **87 b1–4.**
- c) Lausunto Opetus- ja kulttuuriministeriölle ehdotuksesta kulttuuriperintöstrategiaksi, **liite 87c.**
- d) Lausunto Opetushallitukselle ehdotuksesta perusopetuksen 6. vuosiluokan lukuvuosiarvioinnin kriteereiksi, **liite 87d.**
- e) Lausunto Ulkoministeriölle Suomen kuudes määräaikaisraportti kansallisten vähemmistöjen suojelua koskevan puiteyleissopimuksen täytäntöönpanosta, **liite 87e.**

Esitys:

Merkitään tiedoksi.

Päätös:

Esityksen mukaan.

Pöytäkirjan tarkastajat 88

Esitys:

Pöytäkirjan tarkastavat metropoliitta Elia ja nunna Elisabet.

Päätös:

Esityksen mukaan.

Aika ja paikka alussa mainitut

Puheenjohtaja

Leo

Helsingin ja koko Suomen arkkipiispa

Pöytäkirjan tarkastajat

Metropoliitta Elia

Nunna Elisabet

Kirkollishallituksen istunnon sihteeri

Jari Rönkkö

PÖYTÄKIRJAN TARKASTUS

Kirkollishallituksen istunnon 28.9.2022 pöytäkirja on tarkastettu 29.9.2022 ja todettu se kokouksen kulun mukaiseksi.

Pöytäkirja on lisätty kirkon nettisivuille 29.9.2022 ja määräaika oikaisuvaatimukselle ja valitukselle lasketaan edellä mainitusta päivämäärästä.